

Verbatim records

XIII Riigikogu, VIII Istungjärk, Täiskogu korraline istung

Monday, 10.09.2018, 15:00

Edited

15:00 Istungi rakendamine

1. 15:01 Riigikogu esimehe kõne

2. 15:15 Eesti Vabariigi presidendi kõne

15:26 Istungi rakendamine

3. 15:36 Vaba mikrofon

15:00 Istungi rakendamine

14:57

Lauldakse Eesti Vabariigi hümn.

15:01 Aseesimees Enn Eesmaa

Tere päevast, austatud Vabariigi President, president Rüütel, Riigikogu, peaminister, ministrid, põhiseaduslikud ametikandidad, ekstsellentsid ja külalised! Avan Riigikogu XIII koosseisu VIII istungjärgu.

1. 15:01 Riigikogu esimehe kõne

15:01 Aseesimees Enn Eesmaa

Annan sõna Riigikogu esimehele. Eiki Nestor, palun!

15:01 Eiki Nestor

Austatud president Kersti Kaljulaid ja president Rüütel! Austatud Riigikogu, hea peaminister Jüri Ratas ja Vabariigi Valitsus! Lugupeetud põhiseaduslikud institutsioonid, kõrged saadikud, head inimesed ja meie sõbrad! Alustame Riigikogu XIII koosseisu viimast poolaastat kindlas teadmises, et järgmise aasta märtsis valitakse 100-aastaseks saanud Eesti riigis ka parlamendi XIV koosseis. Eesti on vaba ja demokraatlik riik, kus on hästi toimiv ja tasakaalus põhiseadus, kus vaatamata kõigele on naeratavaid ja oma riigile laulvaid inimesi rohkem kui tusaseid ja tigeid, kus osatakse vabaks saada ja oma elu arendada, aga kus ei ole ka kadunud mälestus sellest, kuidas võib vabadusest ilma jääda. Seetõttu on meile oluline ja ehk arusaadavam, et mis iganes katse kas või ainult murendada meiega samu väärtusi kandvate riikide ja rahvaste ühtsust ei ole meie huvides. Ütlemine "Eesti eelkõige" tähendab meie jaoks ka "ühinenud Euroopa eelkõige" ja "demokraatlike õigusriikide kaitse liit NATO eelkõige". Siinkohal ei karda ma olla sinisilmne – usun, et enamik valijaid meie sõprade juures on sama meelt, kui ütlemisses muidugi nende oma riigi nimi kirjutada. Ja mitte ainult Lätis ja Leedus, kes on meie saatusekaaslased, vaid kõigis meie liitlasriikides. Aga ometigi on osa valijaid hakanud selles kahtlema ja tugevasti kahtlema: mujal rohkem, meil Molotovi ja Ribbentropi tõttu vähem. Öelda, et need kahtlevad inimesed on lihtsalt rumalad, oleks rumalus. Suurim väljakutse demokraatlikele riikidele on anda tagasi kindlustunne neile inimestele, kelle jaoks on uus tegelikkus liiga keerukaks osutunud. Inimest, kes ei tea, mida teha, on lihtne hirmutada. Ja nendel hirmudel päevitavad populistid ja demokraatlikke väärtusi ka oma riigis jalge alla tallavad tegelased kasutavad seda rõõmuga ära. Mul oleks hea meel, kui nende eesmärgid oleks erinevad, aga mine sa tea.

Siinkohal rääkisin ma Eesti huvidest. Ja ole sa parem- või vasakpoolne või üldse ilma pooleta, vabadus ongi meie ühine huvi. Kes ei usu, lugegu põhiseadust. Selle suve kõige tõsisem lugemine oli ühe päevalehe juhtkiri, mis ilmus peale kahe maailma suure riigi juhi kohtumist Helsingis. Pealkirja ei mäleta, aga sisu on lühidalt kokku võetav järgmiselt: õnneks läks mööda, meist nad ei rääkinud. Juhtkirja autorist saan aru, aga ikkagi kriibib hinge, et selline juhtkiri üldse pidi ilmuma, olgu või vaeuudiste poolt üles koetuna.

Ühistel väärtustel põhinev koostöö Euroopas ning mitmete rahvuste rahumeelne koos elamine Eestis on edulugu, mida tunnevad ähvardusena need, kes on harjunud omakasu eesmärgil riike ja rahvaid üksteise vastu üles ässitama. Ärme teeme neile seda kingitust.

Täiesti arusaadavalt on reeglitel põhineva rahvusvahelise korra murenemine paljudes ärevust tekitanud. Austades igati teiste riikide ja rahvaste demokraatlikult langetatud otsuseid ei ole Eestil mingit võimalust mitte meelde tuletada Euroopa kurba ajalugu eelmisel sajandil. Ka me ise ei tohi seda unustada. Uskudes ja usaldades täielikult meie välis- ja julgeolekupoliitilisi teenistusi, soovin neile jõudu, jaksu ja edu. Mul on hea meel, et me oleme ka Riigikogus suutnud nendes poliitikates valdavalt ühtset meelt hoida, ja olen täiesti veendunud, et nii saab olema ka järgmises Riigikogus, mille koosseisu otsustavad valijad järgmise aasta märtsis.

Ja seoses nende valimistega ongi mul teile järgmine jutt. Tegelikuses ennast igati õigustanud parlamentaarse demokraatia mudel eeldab, et poliitiliselt aktiivsed inimesed kogunevad erakondadesse. Aga tahame või ei taha, erakondade maine on paraku madalam, kui me soovime. Meil kõigil tuleb siin endale tuhka pähe raputada ja saan aru, kui keegi arvab, et teised peaksid endale rohkem raputama, aga nali naljaks – saab ju paremini, eks? Siinkohal tahan tunnustada presidenti, kes oma 20. augusti kõnes just julgustas inimesi poliitikasse tulema. Kuidas nad aga julgevad seda teha, kui kõiges halvas on süüdi just needsamad erakonnad?

Eriti kurvaks teeb see, kui erakondi siunavad endised Riigikogu liikmed. Ma tean, et ka nemad andsid oma volituste ajal neile jõukohase panuse Eesti riigi arengusse. Aga kui rahvasaadiku loeng teemal "Aktuaalsed probleemid Eesti põhiseaduses" koosnes eranditult seletusest, kuidas saadik oma kuluhüvitisi kasutas, siis ma ei imesta, et valijad teda siia uuesti tagasi pole valinud. Neidsamu hüvitisi oskas ta tõesti suurepäraselt kasutada. Aga nüüd lugeda üllitisi sellest, kuidas kõigis hädades on süüdi erakonnad, pole aus – eelkõige selle erakonna vastu, kuhu saadik kuulus. Palun vabandust, kui kellelegi näis öeldu *stand-up*-komöödiana, aga just selliste lihtsate mustvalgete rumalustega me vähendamegi selle töö tähtsust, mida erakonnad tegelikult teevad. Muuseas, järgmise aasta märtsis meid kõiki siia tagasi ei valita. Austame seda tööd, mida me teinud oleme.

Valimiste eel muutuvad erakondade antavad sõnumid teadagi erksamaks, aga samas ka lühemaks. Nii on olnud meil ja nii on mujal, ju see on siis reaalsus, millega meil tuleb arvestada. Kutsun teid üles aga selgitama oma põhimõtteid ja demokraatia aluseid meie kehtiva põhiseaduse raames ka väljaspool valimiskampaania aega. Ühtpidi võib loota, et meist kõigist saadaks siis paremini aru. Ehk saaks selgeks, et tegelikult on meil kõigil lisaks igapäevasele kulbiliigutamisele olemas ka pikem vaade Eesti tulevikule. Kuulates avalikku debatti demokraatia teemadel, ei ole ju raske teha järeldust, et näiteks meil kasutatava proportsionaalse valimissüsteemi ja majoritaarse valimissüsteemi plussid ja miinused ei ole selged isegi rohkete ettepanekute tegijatele. Kui me soovime, et kõik märkimisväärse toetusega maailmavaated oleks parlamendis esindatud, siis tuleb tänase korraldusega jätkata. Saab tõesti kasutada ka lihtsamaid mooduseid, aga siis võime jõuda parlamendini, kus on esindatud ainult kaks erakonda, kes võib-olla kahe peale kokku ei esinda pooligi valijatest. Seda kõike ei peaks häbenema selgitada, vastupidi – ehk oleks siis ka arusaadav, miks osa Eesti inimesi on erakondade liikmed.

Kõigile tulijatele aga tere tulemast! Erakonna moodustamiseks on teatavasti tarvis programmi, põhikirja ja 500 liiget. See on asja formaalne pool. Lisaks sellele oleks vaja ka maailmavaadet või kui kellelegi näib see sõna vastuvõetamatu, siis vähemalt põhimõtteid, mille alusel ja miks kokku tuldi. Muidu ei saa valijad teist aru. Soovin kõigile uutele tulijatele tarmukust ja loomingulist rõõmu. Seoses kooliaasta algusega tuleb aga paratamatult pähe loodetavasti kõigile koolis käinutele arusaadav mõte: selleks et kontrolltöid ja eksameid edukalt teha, tuli käia tunnis. Kui nüüd Riigikogu tööd korraldada nii, et osa käivad tunnis ja teised mitte, siis need viimased kas hakkavad maha kirjutama või kukuvad eksamil läbi. Kumbki võimalus ei sobi parlamendile kohe mitte kuidagi.

Ma ei väsi kordamast, et nüüdisaegne teadmisküllane maailm on esitanud demokraatiale ka väljakutse nimega "avatus". Ja seda mitte ainult Eestis. Mu lemmik lugemine siin saalis on eelnõude teise lugemise ajal komisjoni esitatav seletuskiri. Aga mitte ainult nende seletuskirjade, vaid üldise

suhtumise põhjal julgen komisjone tänada. Riigikogu komisjonide töö on muutunud viimaste aastate jooksul avatumaks ja kaasavamaks. Tulemus: vaadake, tasapisi hakatakse mõistma, et seaduseid ei võta vastu valitsus, ning sageli leitakse siin valitsuse väljapakutu asemele hoopis uus ja parem lahendus. Tõsi, ka täna on kodanikuühiskonnaga koos töötamise tase veel mingil määral ebaühtlane. Oleme näiteks saanud õigustatud pahameele osaliseks, sest suurt huvi tekitanud eelnõude puhul on komisjonide töö avalikuks tegemine võtnud liiga kaua aega. Nii et kindlasti on, mida paremaks putitada. On selline ütlus, et asi areneb.

Nii on aastate jooksul arenenud Riigikogu töövorm nimega "Olulise tähtsusega riiklik küsimus". Eks esialgu oli tõsine kahtlus, et parlamendirühmad kasutavad seda vormi ära oma poliitilise agenda tutvustamiseks ja populaarseks tegemiseks. Tõele au andes seda tehtigi, aga ilma suurema eduta. Tänapäevaks on ka fraktsioonide algatused oluliselt tähtsas küsimuses palju sisulisemad ja eriti head on komisjonide algatused. Näitena toon kas või riigireformi erikomisjoni algatatu. Kunagi oli meie koolihariduses selline mõiste nagu "kohustuslik kirjandus". Riigireformi arutelu kajastav täiskogu stenogramm peaks olema kohustuslik kirjandus kõigile, kes teevad täna sellel teemal rohkelt ettepanekuid. Võite leida toetust oma ettepanekutele ja võite seda ka mitte leida, aga targemaks saate igal juhul, mis ongi ju olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutamise üks mõte. Riigireformist veel. Seejuures ei ole arvamusi kindlasti aplausi toov, vaid vastupidi. Head Eesti inimesed! Seda Riigikogu koosseisu siin ei ole tööle võtnud president või siis Riigikogu juhatus. See koosseis on teie valitud aastal 2015. Järgmise koosseisu te valite 2019. aasta märtsis. Kõik ettepanekud riigireformi asjus, mis vähendavad Riigikogu pädevust, vähendavad tegelikult ka valijate õigusi. Otsuseid tuleb riigis ikka teha ja valik on, kas seda teevad teie valitud ja volitatud inimesed või teeb seda keegi teine. Põhiseaduse Assamblees leitud tasakaal suuruste vahel – Riigikogu, president, Vabariigi Valitsus, Riigikohus, õiguskantsler, Riigikontroll – on siiani suurepäraselt töötanud. Meil pole olnud n-ö põhiseaduslikku kriisi. Ärme loome reformi käigus isegi võimalust, et selline kriis saaks tekkida. Riigikogu saab täita oma ülesandeid siis, kui ta on rahva valitud seda tööd 24/7 tegevate inimeste kogu. Demokraatlik riigikorraldus on vähemalt sama palju kaitset vajav hüve nagu puhas joogivesi. Jah, sellest mööda vaatamine võib tuua hetkelist kasu, kuid ka aastatepikkuseid eksirännakuid. Soovin kõigile töökat valimiste-eelset sügist ja valijatele häid valikuid 2019. aasta märtsis. (Aplaus.)

2. 15:15 Eesti Vabariigi presidendi kõne

15:15 Esimees Eiki Nestor

Proua president, palun teid Riigikogu kõnetooli!

15:15 Eesti Vabariigi president Kersti Kaljulaid

Austatud president Arnold Rüütel ja hea Riigikogu esimees! Kallid Riigikogu liikmed, ekstsellentsid, valitsusliikmed, põhiseaduslike institutsioonide esindajad! Sel riigi 100. sünnipäeval ei ole paremini me riigi kohta öeldud, kui teile siin Riigikogus kõneles Rein Taagepera: "See riik on liiga paks, kuna elanike arvuga võrreldes nõuab ta suhteliselt rohkem riigiametnikke kui suurem maa. Samas on see riik liiga õhuke, kuna ta ikkagi ei suuda katta kõiki erivajadusi. Kui meil poleks vaja ülal hoida omaette keelele rajatud kultuuri, siis ei hakkaks ükski hull nii väikest eraldi riiki looma. Meil aga on selline kultuur. Ja see kultuur on nii hämmastavalt tugev, et see on teinud võimalikuks selle, mis pole võimalik: nimelt riigi, mis on samal ajal liiga paks ja liiga õhuke, aga toimib ikkagi."

Mõtleme täna korra koos, kuidas me oleme selle ime teoks teinud. Mida rohkem mina selle üle juurelnud olen, seda selgemini tuleb välja üks, milles me tõepoolest teistest riikidest tavaliselt osavamad oleme. Vaatame tagasi Põhiseaduse Assamblee aega ja liigume sealt tänapäevale järjest lähemale. Kõigepealt leiame põhiseadusesse sisse kirjutatud pinged eri institutsioonide vahel, mis teeb riigi juhtimise keeruliseks, aga turvaliseks – mitte keegi ei saa kunagi päriselt oma tahtmist, ilma et oleks seda teiste omaga võrdsitanud. Leiame valimissüsteemi, mis toob parlamenti piisavalt palju erinevaid vaateid ja mõtteid, et kõik ühiskonnagrupid saaksid tunda ennast Riigikogus esindatuna. Leiame rahareformi seaduse, mis oli kiire, riskantne ja originaalne, kuid tasakaalustatuna rangete eelarvenõuetega andis meile turvalise raha kuni euroalaga liitumiseni. Leiame maksusüsteemi, mis oma lihtsuses oli arusaadav ühiskonnale, kes varem polnud teeninud tõelist tulu ega maksnud päris makse.

Leiame e-riigi ning avaliku ja erasektori ühisplatvormi X-tee, Eesti geeniseaduse ja geenivaramu, kõik vajalikud normatiivid liitumaks Euroopa Liiduga, konsensuse kaitsekulude 2% juurde viimiseks ajal, kui paljud seda NATO põhimõtet mõttetuks formaalsuseks pidasid.

Millest see loetelu meile kõneleb? Aga sellest, et Eesti eduloo taga ei ole mitte ainult meie inimeste ja ettevõtete nutikus, vaid väga suurel määral meie Riigikogu koosseisude tarkus, julgus ja valmisolek teha asju teisiti, kui on rahvusvahelisest praktikast tuntud, parasjagu moes või meile mujalt tulnud targad on soovitanud.

Eesti eristub teistest riikidest just nimelt nutika ja leidliku seadusloome poolest. Me oleme pidevalt kujundanud uute ideede ja tehnoloogiate kaasamist soosivat seadusruumi, andes võimaluse majandusele areneda, inimestele kasvavat palka teenida ja osa saada maailmas toimuvast tehnoloogilisest murrangust nii, nagu mitte ükski teine riik ei ole seda suutnud.

Nüüd on vaja edasi minna ja ehitada. Ehitada on mõistlik pinnale, mis on meid hästi kandnud. Ei ole tarvis häbeneda, et meil on professionaalne parlament, mille optimaalne suurus – kuupjuur rahvaarvust – on võimaldanud ühtaegu esindada kogu rahvast, erinevaid arvamusi, ja samal ajal edasi liikuda vaid meie Riigikogule teadaolevat saladust hästi hoides: kui on võimalik teha paremini kui need, kes oma jõukuse tõttu end meist tihti targemaks on pidanud, siis on siin saalis alati julgust leitud ja alati tehtud. Selliseid otsuseid, mille pikaajaline mõju võib ilmned aastate pärast, on alati keeruline selgitada. Alles tagantjärele vaadates jätab Riigikogu oma tegevusest vägagi selge jäljemustri – nutika seadusloome kaudu kujunenud kiiret arengut ja uute tehnoloogiate levikut soosiva, vaba toimetamist lubava õigusruumi. Seda jäljerida ei olegi võimalik järk-järgult ajaloos edasi rühkides kohe märgata, enne kui tulemus end tunda annab. Nüüd juba annab, sest ainult 33 riigis maailmas on täna Eesti keskmist ületav keskmine palk.

Muidugi, eks te olete oma jäljemustrisse visanud ka vähem õnnestunud jänesehaake. Ja kindlasti teeb riik täna asju, mida pole kunagi vaja olnud või enam vaja pole, aga lõpetada on ka keeruline. Ilmselt leiame selliseid tegevusi iga ministeeriumi valdustest. Aga mulle tundub nii, et neid jänesehaakegi on visatud me riigi turvalise vundamendi peal ja kandvate seinte vahel.

Probleemid väljenduvad rohkem tapeedimustris kui kandekonstruksioonides. Ja kuigi on ilmselge, et kandekonstruksioonide kallale kippudes saame kahtlemata lahti ka meile muret valmistavast tapeedimustrist, ei saa sellist lähenemist minu arvates siiski otstarbekaks pidada. Vahetatagu siis tapeeti, kui mustriks on viga sees. Las see, mis kannab, jääda puutumata. Ka riigikorraldus on traditsioon, meid pealegi hästi teeninud traditsioon, mis austab kõiki demokraatlikke põhimõtteid, ja selle kallale ei tohiks väga hea põhjusega kippuda.

Kallis Riigikogu! Soovin teile jätkuvat oskust ära tunda, mis on meie seadusruumi vundament, mis kandev sein, mis hästi õnnestunud pealisehitis ja mis pleekinud tapeedimuster.

Kallis Riigikogu! Soovin teile ka jõudu ja mõistmist, et arutada, kas meie turvaline vundament ja kandvad seinad võiksid juba välja kannatada ka sellise pealisehitise, mida meiesarnased, majanduslikult edukad riigid, endale lubada võivad – seda, mida tunneme kõige laiemas mõttes heaoluriigina, hooliva riigina. Meie SKT on jõudnud järele Soome 1994. aasta SKT-le. Ja oi, kuidas me siis imetlesime sealseid võimalusi luua oma inimestest hoolivat keskkonda!

Aeg on käes teie ja kogu Eesti rahva töö vilju noppida – kõikide Eesti inimeste hüvanguks. Oleks inetu nüüd, kui me võimalused tegelikult väga ei erine Euroopa keskmisest – 75% on küll veel veerandi võrra puudulik, aga siiski juba Euroopa keskmisega sarnane suurusjärg –, hakata meie ühiselt ja kannatlikult, tihti ka puudust kannatades üles kasvatatud puult tulevat vilja senisest vähem solidaarselt jagama.

Konkurents kuulub majanduse valda ja majandus võiks Eestis olla jätkuvalt võimalikult vaba, mittevajalikest piirangutest ahistamata. Aga ühiskonda koos hoidvate ja edasi viivate hüvede jaotumine peab olema ühtlane, solidaarne.

Haridus, tervishoid, sotsiaalne tugi, kaitse vägivalla eest, abi õnnetuste korral – see kõik peab olema kättesaadav aadressist ja palganumbrist sõltumata. Vaid siis suudavad meie ühiskond ja tema liikmed toime tulla paratamatu kadedusevirvendusega, kui naabril läheb paremini. See annab lohutust, et vähemalt lapsed käivad meil naabrimehega ühtmoodi heas koolis ja lähevad suurepärasesse ülikooli, vähemalt südameoperatsiooni teeb meile seesama hea kirurg, vähemalt politsei ja tuletõrje sõidavad minu juurde kohale sama kiiresti kui mu rikka naabri juurde.

Ebavõrdsus ja majanduslik kihistumine on vabas ühiskonnas sama loomulik nähtus kui kadeduseuss naabri suurt uut autot või ägedat muruniidukit nähes. Aga heaoluriigis, mis annab inimesele vältimatult vajaliku selleks, et säiliks vähemalt lootus paremale tulevikule – vähemalt laste kui mitte alati iseenda

jaoks –, on kadedus pigem edasiviiv kui lõhkuv jõud. Kui kaob lootus, siis tuleb solvumine ja tuleb kibedus oma riigi suhtes. Siis hakkab iga riigi otsus tunduma isikliku solvanguna ja poliitikud ei saagi täpselt aru, miks just nüüd maksud Lätti sõidavad või lihtsalt maksmata jäävad, sest maksuamet ei oska ümbriku sisse vaadata. Asi ei ole tingimata praktilises isiklikus kahjus, vaid lihtsalt oma riigi peale solvumises, mis omakorda toodab võõrandumist. Ja võõrandumine tekitab jälle uuesti viha ja kurjust, mitte hoolimist ega märkamist.

Soovin teile jõudu, kallis Riigikogu, nii tapeedimustrite uuendamiseks kui ka selle kõrgema pealisehitise kallal toimetamiseks! Ka valimiste aasta on aeg, üks ja seesama aeg, mida ei ole meile kunagi antud liiga palju. Aeg on pakkuda koolilastele seda, mis teeb neist tarkpead jätkamaks kas või siin saalis teie tehtud tööd nutika seadusruumi kujundamisel; ettevõtjatele seda, mis annab julgustust otsimaks oma ideedele füüsilist kokkupanekut soodsama kulutasemega riikides, samal ajal hoides kodus tõeliselt tootva, intellektuaalse vara; teadlastele seda, mida püüdlevad ambitsioonikad rahvad meie kõrval ja meiega koos – võimalust töötada nii tulemusrikkalt, et majandusliku edu saavutamiseks ei tule enam kunagi liiga teha ei Eesti keskkonnale ega maakera kliimale laiemalt.

Ja lõpetuseks. Eesti esimese üldluulepeo toimumisaastal ei saa teisiti kui lõpetada riimiga Ain Kaalepilt, kirjeldamaks seda, millist Eestit me tahame ja alati tahtnud oleme: "Sõber, kui ehitad maja, tee sellele suured aknad, et päikese selged kiired sisse neist paistmast ei lakkaks!" Tehkem luuletaja sõnade järgi. Täna tähelepanu eest ja jõudu tööle! (Aplaus.)

15:26 Esimees Eiki Nestor

Täna teid, proua president!

15:26 Istungi rakendamine

15:29

Laulab segakoor. (Aplaus.)

15:29 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu! Aitäh segakoorile K.O.O.R ja nende dirigendile Raul Talmarile! Viimasena kõlas Eino Tambergi loodud viis ja Juhan Liivi luule: "Isamaale". Täname teid! (Aplaus.) Ja ega siis nüüd midagi muud kui eelnõude ja arupärimiste üleandmise juurde. Palun, kellel on soovi? Jürgen Ligi, palun!

15:31 Jürgen Ligi

Austatud juhataja! Austatud Riigikogu! Me mõtlesime, et hooaega oleks paslik alustada millegagi, mis on täis koostöövaimu ja mille mõju ulatus on suurem kui ainult reguleeritav valdkond. Me esitame Reformierakonna fraktsiooni nimel menetlusse Riigikogu otsuse "Ettepanek Vabariigi Valitsusele Eesti alus- ja koolihariduse muutmiseks ühtseks ja eestikeelseks" eelnõu. Mõistagi eeldab see kõikehõlmavat plaani, alates rahast ja koolivõrgust kuni meetodikate ja koolijuhtideni, aga me arvame, et enam ei peaks viivitama, ühiskond on sellega pigem hiljaks jäänud.

2017. aastal me tunnetasime avalikku valmisolekut ja tegime selle ettepaneku Tallinnas. Meile tulid kiiresti toeks ka inimarengu aruanne ja integratsiooniuringud. Ja ma ei tahaks meenutada neid sõnu, mida me pidime enda ettepaneku peale eelmine aasta kogema, sest vahepeal on ka kõvasti poliitilist toetust kogunenud, kuigi eri erakonnad räägivad üsna erinevat juttu. Selles valdkonnas oleks meie arvates siin Riigikogus olemas valmisolek ja ka enamuse toetus, et see otsus langetada.

Meeleolumuutused on väga ilmsed ja aeg on eksperdid tööle panna. Aga me rõhutame, et see jutt ei ole eesti keele õppest, see on eestikeelsest õppest. Ja see jutt ei ole segregatsioonist, see on segregatsiooni kaotamisest. See puudutab majandust, sotsiaalpoliitikat, tervishoidu, läheb julgeolekuni välja. Nii et teema on piisavalt tõsine, et sellega tegeleda. Aitäh!

15:33 Esimees Eiki Nestor

Vabariigi Valitsuse esindaja Heili Tõnisson, palun!

15:33 Valitsuse esindaja Heili Tõnisson

Austatud esimees! Hea Riigikogu! Vabariigi Valitsus algatab täna neli seaduseelnõu. Esimeseks, soolise võrdõiguslikkuse seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. Riigikogus esindab seaduseelnõu menetlemisel Vabariigi Valitsust tervise- ja tööminister Riina Sikkut. Teiseks, muinsuskaitse seaduse eelnõu. Selle seaduseelnõu menetlemisel Riigikogus esindab Vabariigi Valitsust kultuuriminister Indrek Saar. Kolmandaks, sotsiaalmaksuseaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse, jäätmeseaduse ja sotsiaalhoolekande seaduse muutmise seaduse eelnõu. Selle seaduseelnõu menetlemisel Riigikogus esindab Vabariigi Valitsust rahandusminister Toomas Tõniste. Ja neljandaks, autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõu. Riigikogus esindab seaduseelnõu menetlemisel Vabariigi Valitsust justiitsminister Urmas Reinsalu. Ilusat sügisistungjärku! Aitäh!

15:34 Esimees Eiki Nestor

Aitäh! Olen vastu võtnud viis eelnõu ning tegutseme nendega edasi kodu- ja töökorra seaduse alusel. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Oma kohalolekust pidas vajalikuks teatada 91 Riigikogu liiget.

Täiskogu VIII istungjärgu 1. töönädala päevakord.

Austatud Riigikogu, panen hääletusele Riigikogu täiskogu VIII istungjärgu 1. töönädala päevakorra. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Päevakorra kinnitamise poolt oli 89 Riigikogu liiget, vastu ega erapooletu ei olnud keegi. Päevakord on kinnitatud.

3. 15:36 Vaba mikrofon

15:36 Esimees Eiki Nestor

Vaba mikrofon. Märt Sults.

15:36 Märt Sults

Auväärt kolleegid, head hooaja algust! Kui te arvate seda, et ma olen Valga linna ja Valga Haigla sünnitusosakonna eest võitlemise ära unustanud, siis te eksite. Ma tahan teile rääkida sellest, mis toimus suvel. Suvel lukustati Valga Haigla sünnitusosakond ja lukustatud uste taga toimus remont: sünnitustubadest said vastuvõtutoad ja esimesest sünnitustoast sai dialüüsimasina hoiukoht. Valga Haigla muutub suure tõenäosusega Lõuna-Eesti Haigla ehk Võru haigla üheks osakonnaks ja peaasi, mis seal olema hakkab, on dialüüs. Üldkirurgia on põhimõtteliselt ära lagundatud. Kogu Tartu Ülikooli Kliinikumi juhatus on välja vahetatud. Valga Haigla hävitamise põhidirigent velsker Seer on Tartu Ülikooli Kliinikumis majandusjuhatajaks ülendatud. Oktoobrikuus on kõik otsad vees ja sellist asja kui Valga Haigla ei ole enam olemas, on olemas mingi osakond. Valga Haigla sünnitusosakonda enam ei ole, on olemas postament, ausammas tee peal, Valga–Tartu maanteel, kus toimus esimene maanteesünnitus.

Kes selle eest vastutab? Kolmapäeval, ülehommel on töövaidluskomisjonis arutelu all Valga Haigla sisseantud määrus, mis ütleb, et inimesed lahkusid olematust osakonnast töölt ebaseaduslikult.

Kolmapäeval hakkab Tartu Ülikooli Kliinikum mõistma kohut südametunnistusega günekoloogide ehk naistearstide üle.

Kas meil siis tõesti ei ole mitte mingisugust võimalust teha regionaalpoliitikat, kui selleks on valmis Läti, kui selleks on valmis Läti Valka, kui selleks on valmis ka Läti sotsiaalminister? Ega see ei tähenda seda, et meie proua Sikkut ei suutnud temaga korralikult kokku leppida. Läti on valmis, aga meie hävitame. Meie hävitame.

Mis valemiga tulevad noored Valka, kui Valga vene põhikooli lõpetajad ei saa riigigümnaasiumis kohti, kuna riigigümnaasium ei viitsi keelekümlusega tegelda? 12 lõpetajast – ma võin praegu numbriga eksida – võeti Valga riigigümnaasiumi eestikeelsesse õppesse vastu kolm. Kuhu kohta need noored lähevad? Kaheksandast klassist viiakse lapsed ära Tartusse õppima. Selle asja nimi on siis regionaalpoliitika, selle asja nimi on tulevikku vaatamine, selle asja nimi on visionääride toetamine. Keegi tuleb ütleb siin, et Eestil puudub visioon. Ei, Eestil ei puudu visioon, Eestil ei puudu visionäärid ja

Eestil ei puudu inimesed, kes neid visioone ellu viivad. Eestil puudub tahe neid visionääre toetada. Singapur ... Ükskõik kui loll su mõte on, ta väärrib arutamist, ta väärrib mõtlemist ja ta väärrib seda, et teda proovitakse ellu viia. Kui kümnest algatatud asjast realiseerub pool, siis me oleme või sees. Me oleme väga rikas riik, meil on väga rikka mõistuse ja avara silmaringiga noored inimesed. Mispärast me keerame kraanid kinni seal, kus ei tohi neid kinni keerata?

Jah, eakad on tähtsad, eakate heaolu on tähtis. Aga selleks, et saada eakaks, ma pean kõigepealt sündima, ma pean 25 aastat õppima ja mul peab 25 aastat olema kõrval toetav perekond ja kogukond – siis saab minust maailmaparandaja. Kuhu kohta need mõtted kadunud on? Kindral vaatab mulle otsa. Miks ei ole korda? Miks ei ole? Miks on seadused lihtsalt seadused, nende täitmine ei ole kohustuslik? Kiirust mõõdetakse kampaania korras, varsti läheb see mööda. Noored taplevad pargis. Mis te arvate, et see on nüüd mingi uudis? Me omal ajal taplesime ka, nii et maa ja taevas olid mustad. See tähendab seda, et eeltöö on tegemata, me tegeleme tagajärgedega. Inimesed! Valga Haigla peab jääma ja Valga Haigla sünnitusosakond peab jääma, sellepärast et ei saa viia ääremaalt ära asju, mis on eluks vajalikud. Aitäh teile!

15:41 Esimees Eiki Nestor

Kohtume homme.

Istungi lõpp kell 15.41.